

Kitaabka Yoo'eel iyo Kaniisadda La'odiikiya ee Toddobaad-Maalmeedka Adventist-ka ah - Lambar Siddeed Iyo Toban

Jeff Pippenger
2025-12-25

Lambarka Siddeed iyo Tobnaad

Waxaynu ka fiirsanaynaa axdigii Abram, welina ma aynaan taaban qodobka wax sii sheegidda Abram ee xidhiidh toos ah la leh aayadaha furitaanka ee kitaabka Yoo'eel. Wax sii sheegidda Abram ee 400 oo sannadood oo addoonsi ah, oo ay weheliso 430-kii sannadood ee Bawlos, waxay soo saartaa qaab-dhismeedka nebinnimo ee la jaanqaadaya 1290-ka sannadood ee Daanyeel 12:11. Wax sii sheegidda 1290-ka sannadood ee aayadda kow iyo tobnaad waa muddada nebinnimo ee omega ee xariiqda 430-ka sannadood ee Abram iyo Bawlos. Runtaasu waa qayb ka mid ah waxa la furfuro maalmaha ugu dambeeya, taas oo kala soocda kuwa xigmadda leh iyo kuwa sharka leh.

Waxa la xidhiidha sii sheegidda omega ee 430-ka sano waxay ahayd astaanta “afar fac,” taas oo tilmaamaysa wakhti tijaabo iyo nimco-fursadeed u ah quruunta addoonsiga ku haysay dadka Ilaah doortay. Muuse ahaan waxay ahayd Masar; kuwa boqol iyo afar iyo afartan kun ahna, kuwa ku heesa gabayga Muuse, waxay u tahay taariikhda Maraykanka laga bilaabo 1798 ilaa sharciga Axadda. Maraykanka, oo Muujintii cutubka saddex iyo tobnaad loogu metelay “bahalka dhulka,” wuxuu ku bilaabmaa sidii wan, wuxuuna ku dhammaadaa isagoo u hadlaya sidii masduulaagii. Yuusuf, oo ah astaan Wanka, wuxuu metelaa muddadii nabadda qaraabada ah ee Masar, ilaa uu kacay Fircoon cusub oo addoonsigu bilaabmay. Sidaas darteed, quruunta lagu xukumo facii afraad, taas oo Muuse ahaan ahayd Masar, waa Maraykanka. Hadhaagana waxaa lagu xukumaa sharciga Axadda, sida ay u sii tusaaleeyeen belaayooyinkii ugu dambayntii Cibraaniyiinta ku gaadhay dhiigga tiirarka albaabbadooda saarnaa, dabadeedna quruunta Masarna ku gaadhay Badda Cas. Yuusuf iyo Muuse waxay metelaan Fircoon wanaagsan iyo Fircoon xun, taas oo Maraykanka u ah marka hore wankii, dabadeedna masduulaagii.

Waxsii xukunkii Ibraam ee jiilka afraad waxa ku jiray xaqiiqada ah in xidhitaanka wakhtiga nimcadu uu yahay mid tartiib-tartiib u socda; waayo, gudashada Muuse ee waxsii Ibraam, ma ahayn oo keliya in wakhtigii nimcadu u xidhmay Masar, balse weli waxa hadhay waqti ay reer Amoriyiin ku buuxiyaan koobkooda wakhtiga nimcada—ka dib markii Masar buuxisay koodii. Badda Cas ee Masar waxay ahayd sharciga Axadda ee Maraykanka, dabadeedna “waddan kasta oo kale oo dunida ku yaal” ayaa “raaci doona tusaalaha” Maraykanka, sida ay u metelaan reer Amoriyiin ka dib xidhitaankii wakhtiga nimcada ee Masar.

Reer Amoriyiintu waa mid ka mid ah tobanka qabiil ee lagu aqoonsado dunida laga bilaabo webiga Masar ilaa webiga Baabuloon, ee ku jira axdigii Abaram, sidaas daraaddeedna Amoriyiintu waxay metelaan quruumaha dunida, kuwaas oo xidhaya wakhtigooda imtixaanka gaar ahaaneed iyagoo quruumo ah, ka dib sharciga Axadda ee Maraykanka. Amoriyiintu waa astaanta Kitaabka

Quduuska ah ee xukunka ku soo xidhmaya dunida, taasuna waxay dhacdaa jiilka saddexaad iyo kan afraad. Badda Cas waa astaanta xidhitaanka wakhtiga imtixaanka ee Maraykanka, Amoriyiintuna waxay metelaan quruumaha si isdaba-joog ah u xidhaya wakhtigooda imtixaanka ilaa wakhtiga imtixaanka aadanuhu wada leeyahay gebi ahaanba xidhmo. Sidaa darteed, Amoriyiintu waa astaanta muddada qalalaasaha sharciga Axadda laga bilaabo Badda Cas ilaa samatabbixinta dabaysha bari, marka jidka samatabbixinta loo furo dadka Ilaah.

Laakiin wax sii sheegiddii Abaram kuma koobna oo keliya inay ka hadasho qarniga afraad iyadoo Maraykanka loo arko Masar, dunidana loo arko reer Amor; waxaase ka sii muhimsan inay qarniga dadka Ilaah ee ka tallaaba Badda Cas u dhigto inuu yahay “qarniga afraad.” Marka aynu soo saarno inta aynu ka soo saari karno fahamka “afar qarni” ee tallaabadii koowaad ee saddexda tallaabo ee Abaram, markaas ayaynu tixgelin doonnaa tallaabada labaad iyo ta saddexaad ee axdigii Ibraahim. Tallaabada labaad waa cutubka toddoba iyo tobnaad, tallaabada saddexaadna dabcan waa—cutubka laba iyo labaatanaad.

Daaniyeel cutubka laba iyo tobnaad, waxaa lagu tilmaamay saddex xilli oo nebiyadeed, dhammaantoodna waxay matalaan waqti nebiyadeed oo joogsaday sannadkii 1844. Saddexdaas xilli waxaa la furay maalmaha ugu dambeeya, saddexdaas xillina waxay matalaan korodhka aqoonta ee ku dhaca dadka Ilaah maalmaha ugu dambeeya. Masiixa oo ah ninkii dharka wanaagsan qabay, wuxuu soo bandhigayaa kan ugu horreeya saddexdaas xilli ee nebiyadeed aayadda toddobaad, isagoo sidaas samaynaya, wuxuu isu waafajinayaa malaa’igta Muujintii toban, taas oo aan dul istaagin biyaha, balse dul istaagta dhulka iyo badda.

Malaa’igtii aan arkay isagoo ku taagan badda iyo dhulkana gacantiisii ayuu samada u taagay, oo wuxuu ku dhaartay Kan nool weligiis iyo weligiis, kaas oo abuuray samada iyo waxa ku jira, iyo dhulka iyo waxa ku jira, iyo badda iyo waxa ku jira, in aan wakhti dambe jiri doonin. Muujintii 10:5, 6.

Aayadda toddobaad ee cutubka laba iyo tobnaad, ninkii dharka linen-ka ahaa wuxuu kaloo ku dhaartaa Kan weligiis nool.

Oo anna waxaan maqlay ninkii dhar wanaagsan qaba ee marada linenka ah huwan, kii dul taagnaa biyaha webiga, markii uu gacantiisa midig iyo gacantiisa bidixba samada u taagay, oo uu ugu dhaartay Kan weligiis nool, in ay ahaan doonto wakhti, wakhtiyo, iyo badh; oo markii uu dhammaystiro kala firdhinta xoogga dadka quduuska ah, waxyaalahan oo dhammu way dhammaan doonaan. Daniel 12:7.

Waxyigu wuxuu inagu wargelinayaa in isla xariiqda wax sii sheegidda ee ku taal kitaabka Daanyeel dib looga qaadayo kitaabka Muujintii, fahamka Millerite-kuna yahay in labadaas tilmaamood ay yihiin qaybo is barbar socda oo Masiixa ka hadlaya. Masiixu isagoo ah Malaa’igta leh kitaabka yar, oo kitaabka Muujintii ku tilmaamaya dhammaadka adeegsiga wakhtiga wax sii sheegidda sannadkii 1844; iyo Masiixu isagoo ah Ninka huwan dhar wanaagsan oo kitaabka Daanyeel ku jira, oo tilmaamaya in marka sharciga Axadda ee Maraykanka yimaado, dhammaan cajaa’ibtii aragtiddii ugu dambaysay ee Daanyeel ay dhammaan doonaan. Gudaha taariikhdaas quduuska ah, oo ka horraysa kuna dhammaata sharciga Axadda, dadka Ilaah waxay ahayd in la

kala firdhiyo muddo uu matalo astaanta 1260. Muddada kala firdhinta ee ka horraysa sharciga Axadda waxaa lagu soo bandhigay Muujintii cutubka kow iyo tobnaad, halkaas oo Muuse iyo Eliyaah la dilo oo ay mayd ku yaallaan jidka muddo saddex maalmood iyo badh ah, taas oo ah astaanta 1260.

Aayadda toddobaad, ninkii dharka wanaagsan qabay wuxuu caddeeyaa in marka kala firdhinta xoogga dadka quduuska ahi ay dhammaystirto saddexdeeda maalmood iyo badhkeeda, “yaabka” ku dhaca dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya la dhammaystiri doono. Qoraalkii ugu dambeeyey waxaannu ku soo xidhnay faallada Walaasha White ee ku saabsan Sekaryaah cutubka saddexaad. Weedhii ugu horraysay waxay tidhi, “Aragtiddii Sekaryaah ee Yashuua iyo Malaa’igta waxay si xoog gaar ah ugu habboon tahay waayo-aragnimada dadka Ilaah ee dhacdooyinka xidhitaanka ee maalinta weyn ee kafaaraggudka.” Cutubka dhexdiisa, iyo faallada waxyiga leh ee Walaasha White ka bixisay cutubkaas, boqol iyo afartan iyo afarta kun waa “ragga la yaabka leh.” “Yaabyada” araggii ugu dambeeyey ee Daanyeel oo lagu dhammaystiro sharciga Axadda, waa “yaabyada” la xidhiidha shaabadaynta dadka Ilaah.

Cutubka laba iyo tobnaad ee Daanyeel wuxuu bixiyaa iftiinka shaabadeeya boqol iyo afartan iyo afar kun maalmaha ugu dambeeya. Iftiinkaas waxaa lagu matalaa saddex xilli oo sii sheegid ah, kuwaas oo dhammaantood lagu aqoonsaday laguna aasaasay inay run yihiin taariikhdi Millerite-ka. Saddexdaas xilli waxaa lagu soo bandhigay saddex aayadood, waana saddex tiir oo haya dhismaha runta. Dhismaha runta waxaa lagu hayaa hab saddex-tallaabo ah. Habkaas saddexda tallaabo ah waxaa lagu matalay, gudahooda qaybta sagaalka aayadood ah (4–12), saddexda aayadood ee soo bandhiga wakhti sii sheegid ah. Saddexdaas xilli ee sii sheegidda ah, marka looga yimaado fahamka aasaasiga ah ee Millerite-ka, waxay soo saaraan saddex xilli oo calaamad ah kuwaas oo lagu qeexay si waafaqsan fahamka Millerite-ka, hase yeeshee aan adeegsan cunsurka wakhtiga.

Saddexda xilli waxay ku dhex yaalliin isla qaybta Qorniinka ee si qeexan u tilmaamaysa “habka wax sii sheegidda loo shaabadeeyo—dabadeedna loo furo,” iyadoo ay ku jirto sifaynta Baybalka ee caanka ah ee hab imtixaan saddex-geesood ah. Sagaalka aayadood ee ka bilaabma markii Daanyeel loo sheegay inuu kitaabkiisa shaabadeeyo, waa isla aayadaha lagu soo bandhigay saddexdaas xilli; sagaalkaas aayadoodna habka daahirinta ee la dhammeeyo marka runta la furo waxaa lagu muujiyey sida “la daahiriyeey, la caddeeyey, oo la tijaabiyeey.” Saddexda xilli ee ku jira saddexda aayadood waa korodhka aqoonta, wakhtiga ugu dambaysta, maalmaha ugu dambeeya, kuwaas oo matala habka ugu dambeeya ee imtixaanka iyo shaabadaynta dadka axdiga Ilaah. Taariikhdaas ayaa ah meesha lagu soo bandhigay “yaababka” calaamadiga ah ee ku dhaca dadka Ilaah maalmaha ugu dambeeya. Fadlan mar kale akhri cutubkan.

Saddexda muddo, ee ku jira saddexda aayadood ee qaybtan sagaalka aayadood ka kooban, waxay metelaan gunaanadka ugu sarreeya ee kitaabka Daanyeel; gunaanadka halkaas lagu metelayna waa gunaanadka xariiqda nebiyadeed ee gudaha; waa qisada sida dhagax looga “gooyo” buur, iyada oo aan gacmo lagu samayn, taas oo ah qisada kuwa hadhay. Xariiqdaas gudaha ah waxaa lagu metelay cutubyada toban iyo laba iyo toban, halka gunaanadka xariiqda dibadda ee wax sii sheegidda uu ku jiro aayadaha xidhitaanka ee cutubka kow iyo tobnaad, iyo dhawrka aayadood ee ugu horreeya ee

Daanyeel laba iyo toban.

Saddexdaas waqti ayaa sidoo kale ah gunaanadka riyoooyinkii maragga webiyada Ulaay iyo Xiddeqel labadaba, saddexda aayadoodna waxay ka kooban yihiin xilli nebiyadeed oo matalaya dhammaystirka ugu sarreeya ee waxsii-sheegidda wakhtiga axdiga, taas oo Ibraahim iyo Bawlosba u keenta markhaatiyaal ahaan. Ciise, isagoo ah Ninkii dharka wanaagsan xidhnaa ee ku xusan aayadda toddobaad, wuxuu ku socdaa biyaha dushooda. Aayadda kow iyo tobnaad laba cod, kuwaas oo sidoo kale ah codka Masiixa, Ibraahim iyo Bawlos, ayaa u taagan inay marag furaan. Aayadda laba iyo tobnaad waxaa lagu metelaa taariikhda shaabadaynta dadka Ilaah, waayo boqol iyo afar iyo afartan kun waa bikrado, bikraduhuna waxay la kulmaan masaalka tobanka bikradood, barakada ku jirta aayadda laba iyo tobnaadna waxay saaran tahay kuwa suga. Kuwii ku sugaya masaalka, oo ah kuwa “barakaysan,” waa kuwa hela dharka u saamaxaya inay galaan arooska marka albaabku xidhmo.

Aayadda toddobaad, Ciise wuxuu ku socdaa biyaha dushooda, taas oo cabsi dhalisa; laakiinse Butros wuxuu go'aansadaa inuu rumaysto, wuxuuna bilaabaa inuu socdo oo Ilaah ammaano. Hase yeeshee Butros badanaa waa astaan labada kooxoodba, ammaantiina dib bay ugu noqotaa cabsi, maadaama saacaddii xukunkiisu timid. Wakhtiga ugu horreeya ee ku yaal aayadda toddobaad wuxuu ka dhigan yahay farriinta malaa'igta kowaad. Ciise wuxuu saaran yahay biyaha, kuwaas oo astaan u ah cabsi iyo malaa'igta kowaad. Markaas Ciise wuxuu tilmaamayaa wakhti uu dadkiisa ku ammaani doono ka hor xukunka sharciga Axadda. Saddexda qodob ee saddexda malaa'igood oo dhammu waxay ku wada jiraan aayadda toddobaad, waayo aayadda toddobaad waa tan ugu horraysa saddex aayadood oo matala saddexda malaa'igood.

Aayadda kow iyo tobnaad waxay bixisaa “labanlaab” iyadoo markhaatifurkeeda omega uu la jaanqaadayo codadka alfa ee Abram iyo Bawlos. Codadkooda “labanlaaban” way midoobaan si ay u soo bandhigaan waxsii sheegidda wakhtiga axdiga, aayadda kow iyo tobnaadna waxay waxsii sheegidda u dhammaystirtaa sida omega, iyadoo aqoonsanaysa muddada waxsii sheegidda ee ku dhammaanaysa dhicitaankii Baabuloon sannadkii 1798, sidaas darteedna ay astaan u noqoto dhicitaankii Baabuloon marka Miikaa'iil istaago maalmaha ugu dambeeya. Aayadda kow iyo tobnaad waxaa ku jira labanlaab nebiyo ah, iyo wakhti matalaya laba dhicitaan oo Baabuloon ah, sidaas darteedna waxay metelaysaa farriintii malaa'igta labaad oo ku dhawaaqday in, “Baabuloon way dhacday way dhacday.”

Aayadda toddobaad waa farriinta malaa'igta kowaad, aayadda kow iyo tobnaadna waa farriinta malaa'igta labaad, aayadda laba iyo tobnaadna, taas oo ah Daanyeel 12*12 ama Daanyeel 144, waxay ku saabsan tahay kala soocidda kuwa xigmadda leh iyo kuwa nacasyada ah, taas oo lagu dhammaystiro habka xukunka ee ku dhammaada muujinta dabeecadda marka la joogo dhibaatada xukunka. Aayadda laba iyo tobnaad waa farriinta malaa'igta saddexaad oo tilmaamaysa sida dunidu ugu kala qaybsanto laba kooxood, dhiggeeda muujinta dibadda ee malaa'igta saddexaad ee isla kala qaybsanaantaasna waa kala qaybsanaanta gudaha ee malaa'igta saddexaad ee lagu matalay aayadda laba iyo tobnaad. Aayadaha toddobaad, kow iyo tobnaad, iyo laba iyo tobnaad waa farriinta saddexda malaa'igood, aayadahanna waa iftiinka la furfuray maalmaha dambe. Saddexdan aayadood ee la furfurayo maalmaha dambe waxay la jaanqaadayaan Muujintii cutubka

tobnaad.

Masiixa isagoo ah malaa'igta xoogga badan, iyo sidoo kale Libaaxa qabiilka Yahuudah ee cutubka tobnaad, wuxuu u qayliyey sida "libaax," qayladiisiina waxay dhalisay toddoba onkod oo la shaabadeeyey, sidii loogu shaabadeeyey Daanyeel cutubka tobnaad. Waa qaybo isbarbar socda. Sababtaas aawadeed, saddexda xilli ee ku jira cutubka laba iyo tobnaad sidoo kale waa toddobada onkod ee Muujintii toban.

"Toddobada onkod" waa si fudud hadal kale oo lagu tilmaamayo Masiixa sida Alfa iyo Oomega, waayo astaanta aasaasiga ah ee "toddobada onkod" waa in ay metesho "taxane dhacdooyin" ah oo dhacay intii u dhexaysay 1798 ilaa 1844, kaas oo lagu soo celinayo "dhacdooyinka mustaqbalka" ee "loo muujin doono sida ay u kala horreeyaan" taariikhda boqol iyo afar iyo afartan kun. "Toddobada onkod" sidaas daraaddeed waa astaan u ah Alfa iyo Oomega; kaas oo sidoo kale ah bilowga iyo dhammaadka; kan ugu horreeya iyo kan ugu dambeeya, aasaaska iyo macbudka; dhagaxa geeska iyo dhagaxa sare ee gabagabada—toddobada onkod.

Iftiinka saddexda waqti ee astaanaha ah ee ku jira Daanyeel laba iyo tobnaad waa inay la jaanqaaddaa iftiinka toddobada onkod, waayo waa isku xariiqii waxsii sheegidda. Waqtiga koowaad Masiixu wuxuu labada gacmood u taagaa xagga samada, sida uu hal gacan ugu sameeyo Muujintii toban. Muujintii toban, gacantiisu waxay noqotaa astaanta dhammaadka ku-dhaqangelinta wakhtiga waxsii sheegidda, iyadoo calaamadaynaysa kala-guurka ka imanaya waqtiyo waxsii sheegid ah una gudbaya si fudud xilliyo waxsii sheegid ah. Kala-guurkaas ee xeerka weyn ee waxsii sheegidda ee ay adeegsadeen Milleriyiintu, waxaa astaan u ahaa kala-guurkii weynaa ee ka yimid macne toos ah una gudbay macne ruuxi ah wakhtigii Masiixa.

Rasuul Bawlos waxaa loo soo kiciyey inuu dejiyo xeerkaa weynaa ee nebinnimada ee ku xidhnaa silsiladda nebinnimada ee qoom la doortay. Bilowgiiba Israa'iilkii ruuxiga ahaa, waxaa la dejiyey xeer weyn oo nebinnimo oo dib u qeexay axdigii laftiisa. Laga bilaabo markaas, in qofku noqdo ilmo Ibraahim ah waxay ahayd inuu noqdo ilmo Ibraahim ah rumaysad ahaan, ee aan dhiig ahaan. Mabda'aas nebinnimo waxaa ugu horrayn lagu adkeeyey qalinkii Bawlos, kaas oo arrintan ku matalayey Masiixa ee Muujintii cutubka tobnaad, isagoo beddelaya oo soo afjaraya adeegsiga nebinnimo ee waqtiga sannadkii 1844.

Axdiga Ilaah la galay aadanaha waxaa astaan u ah qaansoroobaadka, Sanduuqii Nuuxna wuxuu u taagan yahay wakhti, daadkii ka hor iyo ka dib, markii aanay jirin dad la doortay oo si gaar ah loo aqoonsaday. U yeedhidii Ibraahim waxay muujisay isbeddel weyn oo miisaan leh oo ku yimid xidhiidhka nebiyadeed ee Ilaah la leeyahay aadanaha. Axdigii lala galay Ibraahim wuxuu ka dhignaa leexasho weyn oo ku timid khadka taariikhda axdiga, isagoo sidaas yeelayna wuxuu ka dhigay astaan isbeddelkii weynaa ee ka yimid suugaan ahaan ilaa ruuxi ahaan ee wakhtigii Bawlos, iyo ka guuridda adeegsiga wakhtiga ilaa aan wakhti lagu dabaqin sannadkii 1844.

Beddelkii ugu horreeyey ee axdiga Ilaah la galay aadanaha wuxuu ahaa Beertii, isbeddelkii si cad loo sheegayna wuxuu ahaa xayiraadihii lagu soo rogay geedka nolosha, waxaana uu sidoo kale keenay isbeddel xagga dharka ah, oo ka yimid iftiin ruuxi ah kuna beddelmay harag wan oo muuqda. Beddelka weyn ee xiga ee taariikhda axdiga waa daadkii, kaas oo Nuux matalo, sida

Aadan u matalay beddelkii weynaa ee ugu horreeyey ee axdiga. Markaasna waxaa xigay beddelka loo guuray qoom la doortay oo la xiriira Abaram, kaas oo horseeday Muuse, oo soo bandhigaya mabaadi'da nebiyadeed ee ah in maalin ay sannad u taagan tahay. Mabda'aas wuxuu ansax yahay ilaa 1844, markii uu dhacay beddel kale oo weyn oo axdiga ah. Xilliyada waaweyn ee taariikhda axdiga mar walba waxaa jira beddel weyn oo ku yimaadda mabda' ka mid ah Erayga nebiyadeed ee Ilaah. Beddelkaas inta lagu jiro taariikhda boqol iyo afar iyo afartan kun waa in Alfa Oomeega ay tahay Runta. Alfa iyo Oomeega waa mabda'a ah in dhammaadku mar walba lagu muujiyo bilowga Erayga Ilaah. Mabda'aas alfa iyo oomeega ku lifaaqan waxaa ah qaab-dhismeedka saddex-geesoodka ah ee erayga Cibraaniga ah ee "run."

Isbeddelka weyn ee nebiyadeed inta lagu jiro taariikhda hadhaagga waxaa si toos ah loogu metelay mid kasta oo ka mid ah taariikhaha waaweyn ee axdiyada, sidaas oo kalena xariiqooyinka kale ee runta. "Furaha" lagu dul saaray Eliyaaqiim ee Ishacyaah 22:22 waa isla furihii la siiyey Butros Panium ee Matayos lix iyo toban. Furahaas waxaa la siiyaa kiniisadda Filadelfiya, oo wuxuu ahaa William Miller kii la siiyey furihii u saamaxay inuu ku xirmo mabda'a maalin sannad u dhiganta kaas oo Muuse ku diiwaangeliyey intii lagu jiray taariikhda Muuse, taas oo ahayd astaan u taariikhda Milleriyiinta. Xiriirka Miller la yeeshay wax sii sheegidda Muuse waxaa matalay xiriirka Bawlos la yeeshay wax sii sheegidda Aabraam. Oo maxaa diidaya in Miller ku xirmo Muuse, badbaadadii Muuse ee sanduuq dhexdiisa waxay ku xirnayd badbaadadii Nuux ee sanduuq dhexdiisa si labada axdi loogu xiro wadajir. Isbeddellada ku yimaadda ku-dhaqanka wax sii sheegidda ee ka bilaabma Ceeden waxay aqoonsanayaan in muujin weyn oo iftiin nebiyadeed ah lagu garto taariikhda dadka axdiga ugu dambeeya—boqol iyo afar iyo afartan kun. Waxaan ku doodayaa in isbeddelka weyn ee nebiyadeed lagu metelo toddobada onkod, kuwaas oo si toos ah ugu xiran saddexda muddo ee Daanyeel cutubka laba iyo tobnaad, kuwaasna waxaa la garanayaa oo keliya marka lagu dabaqo mabaadi'da alfa iyo omega habka xariiq ku dul xariiq ee ku taagan qaab-dhismeedka saddex-tallaabo ee runta.

Aayadaha isla markiiba ka horreeya ku dhawaaqidaha ah in "waqti dambe ma jiro," Masiixu wuxuu soo bandhigay toddobada onkod, kuwaas oo, sida runnaha ku jira Daanyeel laba iyo tobnaad oo kale, la shaabadeeyey. Macnaha guud ee ninka dharka linenka ah xidhan ee labada gacmood kor u taagaya cutubka laba iyo tobnaad waa furidda shaabadda kitaabka Daanyeel, halka macnaha guud ee Masiixa Libaaxa ah ee Muujintii toban uu yahay shaabadeynta toddobada onkod. Walaashii White waxay shaabadeynta toddobada onkod la waafajisaa shaabadeynta kitaabka Daanyeel.

"Kadib markay toddobadan onkod codkoodii ku hadleen, amarku wuxuu Yooxanaa ugu yimaadaa sida uu ugu yimid Daanyeel oo ku saabsan kitaabka yar: 'Shaabadee waxyaalihii ay toddobada onkod ku hadleen.' Kuwanu waxay khuseeyaan dhacdooyin mustaqbalka ah oo lagu muujin doono siday u kala horreeyaan." The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Toddobada onkodh waxaa lagu qeexay Muujintii tobnaad iyo Ruuxa Waxsii-sheegidda, iyo taariikhda Milleriyiinta laga bilaabo 1840 ilaa 1844, taas oo lagu soo celiyey taariikhda boqol iyo afar iyo afartan kun. Isla tuducaasna waxaa lagu sheegay, "Ifiinkii gaarka ahaa ee la siiyey Yooxanaa oo lagu muujiyey toddobada onkod wuxuu ahaa sawirid dhacdooyin dhici lahaa intii

lagu jiray farriimaha malaa'igta kowaad iyo tan labaad. Dadka uma ay fiicnayn in ay waxyaalahan ogaadaan, waayo rumaysadkooda waa in si lama huraan ah loo tijaabiyaa. Sida nidaamka Ilaah yahay, runnooyinka ugu yaabka badan oo horumarsan ayaa la dhawaaqi lahaa.” Milleriyiintu ma ay fahmin in ay la kulmi doonaan laba niyad-jab, waayo faham-la'aantooda waxaa loo qorsheeyey in lagu tijaabiyo. Milleriyiintu ma ay filayn wax “runnooyin horumarsan” ah; taas oo macnaheedu yahay, ma ay filayn wax “isbeddello nebiyadeed oo waaweyn” ah oo ku jira taariikhda axdiga.

In kasta oo “aanay u wanaagsanayn in” dadka Millerite-ku “ay waxyaalahan ogaadaan,” haddana boqolka iyo afar iyo afartan kun waxaa lagu tijaabiyaa isla taariikhdaas, laakiin ma aha iyagoo si aan eed lahayn u fahmay taariikhda si qalad ah, ee waa inayan fahmin taariikh lagaa rabo inaad taqaan. Waa isla imtixaankii, laakiin si rogan. Yooxanaa ee Muujintii tobnaad, ugu horraynba wuxuu metelaa boqolka iyo afar iyo afartan kun, oo marka labaad oo keliya ayuu metelaa dhaqdhaqaaqii Millerite ee malaa'igta kowaad iyo tan labaad. Tan waxaa la garanayaa markaad aragto in Yooxanaa hore loogu sii sheegay, ka hor cunistiisii kitaabka yar, in uu macaan ahaan doono dabadeedna qadhaadh. Uma ay wanaagsanayn dadka Millerite-ka ah inay ogaadaan waxa ay taasi ka dhigan tahay, laakiin Yooxanaa wuxuu metelaa dad hore u sii og waxa dhacaya marka Millerite-yadu cunaan kitaabka yar.

Oo anna waxaan u tegey malaa'igtii, oo waxaan ku idhi, I sii buugga yar. Markaasay igu tidhi, Qaado oo cun; calooshaadana wuu qadhaadhayn doonaa, laakiinse afkaaga wuxuu ugu ahaan doonaa u macaan sida malab. Oo buuggii yaraa ayaan ka qaaday gacantii malaa'igta, oo waan cunay; afkaygana wuxuu ugu macaanaa sida malab; oo markaan cunay dabadeed, calooshaydii way qadhaadhatay. Muujintii 10:9, 10.

Yooxanaa waxaa hore loogu sii sheegay waayo-aragnimadii qadhaadh-macaanaa ee 1840 ilaa 1844, taas oo ah taariikhda lagu matalay cutubka tobnaad. Waayo-aragnimadaas oo si cad loogu muujiyey aayadaha sagaalaad iyo tobnaad ayaa sidoo kale si gaar ah loogu aqoonsaday aayadaha labaad ilaa afraad.

Oo gacantiisana wuxuu ku hayay kitaab yar oo furan; cagtiisa midigna wuxuu dul saaray badda, cagtiisa bidixna dhulka. Markaasuu cod weyn ku qayliyey, sida libaax u ciyo; oo goortuu qayliyey, toddoba onkod ayaa codadkoodii ku hadlay. Oo markii toddobadii onkod ay codadkoodii ku hadleen, ayaan damcay inaan qoro; markaasaan maqlay cod samada ka leh, Waxyaalihii toddobada onkod ku hadleen shaabadee, hana qorin. Muujintii 10:2–4.

“Todobada onkod” waxay matalaan “qeexid dhacdooyin ah” oo dhici lahaa intii lagu jiray malaa'igta koowaad iyo tan labaad, sidoo kalena “dhacdooyin mustaqbal ah oo lagu muujin doono sidoodii u kala horreeyeen.” “Todobada onkod” waxay matalaan runta ah in taariikhda Milleriyiinta lagu soo celiyo taariikhda boqol iyo afartan iyo afarta kun, iyo in runihii la furfuray wakhtigii dhammaadka ee 1798 iyo wixii ka dambeeyey ay matalaan furfurid run ah oo ku saabsan maalmaha ugu dambeeya ee dadka Ilaah. Ciise ee Muujintii tobnaad wuxuu la jaanqaadaa Ciise ee Daanyeel laba iyo tobnaad. Labada cutubba waxaa lagu soo bandhigay shaabadaynta iyo furfuridda runta imtixaanka ee maalmaha ugu dambeeya.

Qaar baa laga yaabaa inay ku doodaan in Ciise ku hadlayo aayadda toddobaad, halka Jibriil uu kula hadlayo Daanyeel aayadaha kow iyo tobnaad iyo laba iyo tobnaad; hase yeeshee waxa kale oo loo fahmi karaa in Ciise ku hadlayo dhammaan saddexda qayboodba. Dhinac kasta oo arrinta laga eego, waa codka Masiixa kan ku hadlaya Daanyeel dhexdiisa, saddexda xilli ee wax sii sheegidda ee cutubka laba iyo tobnaadna waa erayada Masiixa, oo isagu wuxuu saddexdaas xilli ku soo bandhigayaa qaab-dhismeedka runta. Saddexdaas xilliba waa la shaabadeeyey, taasoo ka dhigaysa hal calaamad oo saddex-geesood ah.

Aayadda toddobaad waxay ka hadlaysaa dhammaystirka waxyaalaha yaabka leh, iyadoo aqoonsanaysa shaqada ugu dambaysa ee Masiixu ka qabanayo Quduuska ugu Quduusan marka uu tirtiro dembiyada boqol iyo afartan iyo afarta kun, oo uu shaabadeeyo. Aayadda kowaad waxay aqoonsanaysaa “waxyaalaha yaabka leh,” aayadda ugu dambaysa ee saddexda aayadoodna sidoo kale waxay “waxyaalaha yaabka leh” ku aqoonsanaysaa kuwa barakaysan oo sugay oo la kulmay niyad-jabkii ugu horreeyey. Wakhtiga dhexe wuxuu aqoonsanayaa fallaagowga binu-aadmiga inta lagu jiro qalalaasaha sharciga Axadda, isagoo isla markaana aqoonsanaya wakhtiga horseedaya sharciga Axadda inuu yahay wakhti diyaargarow u ah boqol iyo afartan iyo afarta kun. Dhammaan aayaduhu si toos ah ayay u aqoonsanayaan “waxa ku dhici doona” dadka Daanyeel “maalmaha ugu dambeeya.” Saddexda aayadoodba waxay ka hadlayaan mawduuca daahirinta boqol iyo afartan iyo afarta kun. Wakhtiga kowaad wuxuu la jaanqaadayaa wakhtiga saddexaad, wakhtiga dhexdana wuxuu matalaa fallaagowga dunida oo dhan iyagoo u socda Armageddoon.

Haddii saddexdaas xilli ay sidoo kale yihiin toddobada onkod, markaas saddexda aayadood waa inay aqoonsadaan “dhacdooyinka mustaqbalka, kuwaas oo [la muujin doono] siday u kala horreeyaan,” oo “dhacdooyinka mustaqbalka”asina waxay waafaqi lahaayeen “tilmaamidda dhacdooyinkii ka dhacay malaa’igtii koowaad iyo tii labaad hoostooda” laga bilaabo 1840 ilaa 1844. Waxaa jira xaqiiqooyin dhowr ah oo dhaqdhaqaaqani aqbalay kuwaas oo si cad uga duwan fahamkii hormuudka, hase yeeshee dhammaan xaqiiqooyinkaas waxay la waafaqaan fahamkii hormuudka. Isbeddel weyn oo nebiyadeed ayaa ka dhacay Milleriyiintii ilaa imminka. Mabda’a maalin sannad u taagan tahay waa tusaalaha caanka ah, laakiin kuwo kale ayaa jira. Tusaale ka mid ah isbeddel weyn oo nebiyadeed waxaa lagu matalayaa xiriirka toddobada onkod.

Kadib markii Yooxanaa lagu wargeliyey aayaddii ugu dambaysay ee cutubka tobnaad inuu mar kale wax sii sheego, taasoo sidaas ku adkaynaysa in taariikhda cutubka tobnaad ay matalaysay labadaba dhaqdhaqaaqii Milleriyiinta iyo boqol iyo afar iyo afartan kun, waxaa la siiyey ul lagu qiyaaso macbudka, hase yeeshee waxaa lagu amray inuu ka tago barxadda dibadda.

Oo waxaa lay siiyey cawsduur ul u eg; malaa’igtiina way istaagtay, iyadoo leh, Kac, oo qiyaas macbudka Ilaah, iyo meesha allabariga, iyo kuwa ku caabuda dhexdiisa. Laakiin barxadda dibadda ka ah macbudka dibadda uga tag, hana qiyaasin; waayo, waxaa la siiyey quruumaha aan Yuhuudda ahayn; oo magaalada quduuska ahna waxay ku tuman doonaan cagahooda laba iyo afartan bilood. Muujintii 11:1, 2.

Markii la qiyaasayay macbudka xilligii ka dambeeyay 1844, Yooxanaa waxaa loo sheegay inuu ka tago quruumaha aan Yuhuudda ahayn ee lagu metelay barxadda dibadda. Tusaalahan 1844 wuxuu

muujinayay in Ilaah uu markaas uun doortay aroosad axdi cusub, waxaana markaas la kala saaray aroosaddiisa iyo barxadda. Walaasha White si cad bay u sheegaysaa in barxadda dibaddu ay matasho quruumaha aan Yuhuudda ahayn, macbudkuna uu yahay dadka Ilaah doortay; akhri oo keliya cutubka “The Outer Court” ee ku jira Desire of Ages.

Yooxanaa wuxuu sawirayaa reer Miiller, kuwaas oo 1844 ay hadda noqdeen dadka Ilaah doortay. Kala-soocid ayaa la dhex dhigay reer Miiller, kuwaas oo hadda la kulmay farriinta qadhaadh-macaan, iyo inta kale ee dunida Masiixiyiinta isu qirta, kuwaas oo loo matalay Quruumaha.

Aasaaska waxaa la dhigay laga bilaabo 1840 ilaa niyad-jabkii ugu horreeyey, macbudkiina waxaa la dhammeeyey intii lagu jiray ku dhawaaqiddii Qaylada Saqda-dhexe. Markaas waxaa yimid niyad-jabkii weynaa, Yooxaanna waxaa loo sheegay inuu kaco oo cabbiro, laakiin uu ka tago quruumaha aan Yuhuudda ahayn. Yooxaanna wuxuu tusaalaynayaa furitaanka xukunka, sababtaas aawadeedna waxyigu wuxuu aayadahan ku dabaqayaa cabbiriddii Yooxaanna inay tahay astaanta xukunka baaritaanka ah. Waxa aynu hadda ka sheegnay Yooxaanna inuu yahay astaanta cabbiridda waxay waafaqsan tahay fahamka caadiga ah ee Adventist-ka, laakiin dhaqdhaqaaqan gudihiisa, waxaa dhacay isbeddel weyn oo ku yimid fahamka astaantan.

Anagoo la waafaqsan fahamkii Millerite-ka, waxaannu u nimid inaan aragno in taariikhda Millerites-ka sida uu Yooxanaa ugu matalay cutubka tobnaad, ay ku jirtay saadaal ku saabsan dhaqdhaqaaq barbar socda oo noqon doona boqol iyo afar iyo afartan kun. Waxaannu garannay in haddii la qaato cabbirrada taariikhda Millerite-ka, oo laga reebo wakhtiga dadka aan Yuhuudda ahayn, la arki karo isla macbudkii Yooxanaa cabbirayay.

Waxaannu u nimid in aynu aragno in mid ka mid ah waxsii-sheegyada wakhtiga ee 2520-ka sano uu ku dhammaanayo 1798, kan kalena 1844, sidaasna lagu muujinayo muddo afartan iyo lix sannadood ah oo Masiixu ku dhisay macbudkii Millerite. Yooxanaa wuxuu barxadda ku aqoonsaday quruumaha aan Yuhuudda ahayn, waxaana jira “wakhtiyada quruumaha aan Yuhuudda ahayn” oo nebiyaysan.

Oo waxay ku dhici doonaan afka seefta, oo maxaabiis ahaan baa loogu kaxayn doonaa quruumaha oo dhan; Yerusaaalemna waxaa ku tuman doona dadka aan Yuhuudda ahayn, ilaa wakhtiyada quruumaha ay ka dhammaadaan. Luukos 21:24.

“Wakhtiyada” quruumaha waa jamac, waxayna ka dhigan yihiin labada waqti ee ay reer binu Israa’iil, kuwa dhab ahaan ah iyo kuwa ruuxiga ahba, la tumay. Kii ugu dambeeyey labadaas tumis ee gaalnimadu ku bilaabatay dabadeedna baabtiisnimadu raacday, wuxuu dhammaaday 1798. Iyadoo aan loo eegin waxa la sheegan karo, “wakhtiyada quruumaha” waxay dhammaadeen 1798, markii malaa’igtii kowaad timid. Yooxanaa wuxuu ahaa inuu bilaabo cabbiridda 1798, wax ka horraysayna ma jirin. Isaga waxaa la dhigay taariikhda 1844, sidaas darteed in laga tago muddadii ku dhammaatay 1798 waxay ahayd in laga tago barxadda dibadda, oo marka sidaas la yeelana waxaad muujinaysaa afartan iyo lixdii sannadood ee macbudkii Millerite uu kor loogu qaadayay Rasuulka Axdiga. Runno badan oo xiriir la leh ayaa ka soo baxa adeegsigan, laakiin anigu waxaan tan u adeegsanayaa oo keliya tusaale ahaan iftiin ka duwan fahamkii hormuudayaasha, hase

yeeshee waa iftiin aan ka hor imanayn runnihii asalka ahaa, balse aan mar dambe ku dabaqin wakhti.

Runtaas gaarka ah waa la aqoonsaday ka hor 9/11, laakiin si dhab ah ayaa si qoto dheer loo adkeeyey kaddib 9/11. Runta ku saabsan Yooxanaa oo qiyaasaya macbudka lagama sooci karo toddobada onkod, waayo waa isla tuducaas qudhiisa. Waxaa jirta run ku saabsan ku-dhaqangelinta toddobada onkod oo la shaabadeeyey ilaa xilligii ay “yaababka” cutubka laba iyo tobnaad ee Daanyeel rumoobayaan. Ku-dhaqangelinta “toddobada onkod” ee la furfuray kaddib Luulyo 2023 waxay si qumman ula jaanqaadaysaa, ama aan iraaqdo, waxay si qoto dheer u dhammaystiraysaa saddexda aayadood ee Daanyeel 12.

Walaasha White waxay adeegsanaysaa erayga complement, ee ma aha erayga compliment, si ay u qeexo xidhiidhka ka dhexeeya buugaagta Daanyeel iyo Muujintii. Complement, oo macnihiisu yahay “in la gaadhsiyo kaamilnimo,” waa waxa labadaas buug ee waxsii sheegistu isu sameeyaan. Toddobada onkod, marka laga furo Daanyeel cutubka laba iyo tobnaad dabadii Luulyo 2023, waxay gaadhsiinayaan farriinta halkaas ku jirta kaamilnimo. Waxa fura toddobada onkod waa mabda’ a alfa iyo omega oo lala xidhiidhiyey qaab-dhismeedka runta.

“Wakhtiyadii” quruumaha kale waxay dhammaadeen sannadkii 1798, waxayna ka dhigan yihiin laba xilli oo min 1260 sannadood ah, kuwaas oo jaahilnimada dabadeedna baabtiisnimadu ku tumanayeen meesha quduuska ah iyo ciidanka. Marka macbudka la cabbirayo, waxaa la inagu amrayaa in aynaan tirin barxadda, barxadduna waxay gaadhaysaa ilaa 1798; hase ahaatee, 1844 dabadeed, waqti dambe ma jiro. Maanta 1260-ka sannadood si fudud waxay u taagan yihiin muddo wakhti ah oo aqoonsanaysa kala-duwanaansaha u dhexeeya macbudka iyo barxadda. Sababtaas aawadeed, laga bilaabo Luulyo 18, 2020 ilaa Luulyo 2023, tumiddii hoos loo dhigay waa la dhammaystiray. In maanta macbudka la cabbiro, iyadoo lala xidhiidhinayo toddobada onkod ee metelaya xadayn dhacdooyin ah oo dhacay intii ay socdeen farriimihii malaa’igta kowaad iyo tan labaad, waa hawsha Yooxanaa loo xilsaaray. “Shaqadeenna weyn” waa inaan “isku geeyno” farriimaha saddexda malaa’igood, annagoo sidaas ku aqoonsanayna hawl nebiyadeed oo aan lagu qaban taariikhda xadiyada hore, isla markaana aad dhif u ah xataa hadda. Marka aynu ka tagno barxadda oo metelaysa wakhtiyada quruumaha kale, waxaynu ka tageynaa 1260-kii sannadood ee silicdii baabtiisnimada oo ku dhammaaday wakhtigii dhammaadka sannadkii 1798.

Macbudkii afartan iyo lixda sannadood lagu dhisay taariikhda Milleriyiinta wuxuu tilmaamayaa macbud la dhisayo laga bilaabo Luulyo 2023 ilaa wax yar ka hor sharciga Axadda. Taariikhdaasu waa muddada toddobada onkod ee “dhacdooyinka mustaqbalka,” kuwaas oo “la muujin doono sida ay u kala horreeyaan,” ee ma aha laga yaabee in la muujiyo, balse hubaal la muujin doono.

Marka aynu isu geeyno taariikhda malaa’igtii kowaad iyo tan malaa’igtii labaad, waxaynu aragnaa in taariikhdu ku bilaabmayso niyad-jab alfa ah kuna dhammaanayso niyad-jab omega ah. Marka aynu iswaafajinno calaamadaha nebiyadeed ee taariikhda malaa’igtii kowaad laga bilaabo 1840 ilaa 19-ka Abriil, 1844, iyo calaamadaha malaa’igtii labaad oo timid wakhtigaas oo sii socotay ilaa imaatinkii tan saddexaad 22-ka Oktoobar, 1844—waxaynu haynaa laba xilli oo labaduba ku bilaabma kuna dhammaadaan imaatinka malaa’ig. Taariikhda tan kowaad ilaa tan labaad waxay

tusaale u tahay taariikhda tan labaad ilaa tan saddexaad.

Marag waxyi ah oo muujinaya in tani ay tahay adeegsi sax ah ayaa laga helayaa alfa iyo oomega ee adeegsiga. Laba sadar oo isbarbar socda oo si wadajir ah loo adeegsaday, iyo bilowga iyo dhammaadka labada sadarba, waxay aqoonsanayaan imaanshaha malaa'ig. Dabadeed marka la isu geeyo sadar korkiis sadar iyagoo noqda hal sadar, bilowgu wuxuu calaamadeeyaa niyad-jabkii koowaad, dhammaadkuna wuxuu calaamadeeyaa niyad-jabkii weynaa. Caddayn dheeraad ahna waxaa laga helayaa mabaadi'da alfa iyo oomega, kuwaas oo aqoonsanaya in dhammaadku ka weyn yahay bilowga. Niyad-jab alfa ah oo ku dhammaada niyad-jabkii weynaa ee oomega wuxuu aqoonsanayaa curiyaha yar iyo kan weyn ee alfa iyo oomega.

Marka aynu ka bilowno Abriil 19, 1844, (imaatinka malaa'igta labaad oo horseeda imaatinka tan saddexaad Oktoobar 22, 1844); dabadeedna aynu sidoo kale ka bilowno xarriiqda labaad Agoosto 11, 1840, taas oo ku dhammaata Abriil 19, 1844, waxaynu ogaanaynaa in niyad-jabkii Abriil 19, 1844 uu yahay labadaba alfa iyo oomega ee xarriiqda nebiyadeed ee ka dhalata isku-geynta xarriiqda nebiyadeed ee malaa'igta koowaad iyo tan labaad.

Dhammaadka muddada, waxaad haysataa malaa'igta saddexaad oo imanaysa iyadoo ay weheliso malaa'igta labaad, sidaasna u astaynaysa 9/11, iyo labada cod ee malaa'igta xoogga badan ee Muujintii cutubka siddeed iyo tobnaad. Labadaas codba waa farriimaha malaa'igta labaad iyo tan saddexaad, labadan malaa'igoodna way is taabteen Oktoobar 22, 1844, waxayna mar kale kulmaan marka labada taariikhood la isu keeno sadarba sadar. Marka sidan la isu keeno, waxay matalaan taariikhda niyad-jabkii koowaad ilaa niyad-jabkii weynaa, calaamadda jidkana ee dhexda taariikhdaas wakhtigii Millerites-ku waxay ahayd shirkii xerada Exeter, halkaas oo laba qaybood oo cibaadaysato ah lagu muujiyey, kuwaas oo matalaya caasinimadii bikradaha nacasyada ah ee masalka ku jirta, isla markaana aqoonsanaya calaamadda jidka ee dhexda inay tahay caasinimo.

Toddobada onkodhku waxay u taagan yihiin taariikhda fariimaha malaa'igta kowaad iyo tan labaad oo isu geeyan, sadarba sadar, taas oo markaas tilmaamaysa taariikh ka bilaabmaysa niyad-jabkii ugu horreeyey ilaa niyad-jabkii weynaa ee taariikhda boqol iyo afar iyo afartan kun. Fahamka waxa taariikhdaasu si nebinnimo ahaan u matalayso wuxuu si buuxda isugu waafaqayaa farriinta ku matalan Daanyeel laba iyo toban, taas oo la xidhay ilaa wakhtiga dhammaadka.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga, laakiin waxaan halkan kaga tegi doonaa qaybta aragtiddii ugu dambaysay ee Daanyeel oo keliya ka hadlaysa tusaalaha Daanyeel ee dadka Ilaah maalmaha ugu dambeeya. U fiirsada, marka la eego macnaha xeerka xusitaanka ugu horraysa, in aayadda kowaad Daanyeel ku jiro koox fahamsan aragtida. Waxa ugu horreeya ee aragtida lagu xusayaa waa tusaale Daanyeel ka dhigaya kuwa caqliga leh oo wax fahma, sagaalka aayadood ee ugu dambeeyana dhammaantood waxay ku saabsan yihiin kuwa caqliga leh oo wax fahma maalinta laba iyo labaatanaad.

Sannaddii saddexaad oo Quruus oo ahaa boqorkii Faaris, ayaa wax loo muujiyey Daanyeel, kaas oo magiciisa loogu yeedhay Belteshasar; waxaasuna run bay ahaayeen, laakiinse wakhtigii loo cayimay wuu dheeraa; oo isna wuu gartay waxaas, wuuna fahmay araggii.

Waagaas maalmahaas aniga Daanyeel waxaan barooranayey saddex toddobaad oo dhammaystiran. Anigu ma aan cunin kibis macaan, hilib iyo khamrina afkayga ma soo gelin, oo innaba isma aan subkin ilaa saddexdii toddobaad oo dhammaystirnaa ay buuxsameen. Oo maalintii afar iyo labaatanaad ee bisha kowaad, anigoo jooga dhinicii webiga weyn oo ah Xiddeqel, markaasaan indhahaygii kor u qaaday oo wax fiiriyey, oo bal eeg.

nin gaar ah oo huwan dhar linen ah, oo dhexdiisana lagu guntaday dahab saafi ah oo Ufaas laga keenay; jidhkiisuna wuxuu la ekaa berel, wejigiisuna wuxuu u ekaa hillaac, indhihiisuna waxay ahaayeen sida laambado dab ah, gacmihiisa iyo cagihiiisuna midabkoodu wuxuu la ekaa naxaas la safeeyey, codkii hadalladiisuna wuxuu la ekaa codka dad badan.

Aniga Daanyeel oo keliya ayaa arkay riyadan; waayo nimankii ila joogay riyada ma ay arag; laakiin gariir weyn baa ku dhacay, sidaas daraaddeed way carareen si ay isu qariyaan. Sidaas daraaddeed anigaa keliday hadhay, oo waxaan arkay riyadan weyn, xoogna iguma hadhin innaba; waayo quruxdaydii igu jirtay waxay isu beddeshay qudhun, mana aanan haysan xoog.

Haddana waxaan maqlay codkii erayadiisa; oo markii aan maqlay codkii erayadiisa, waxaan wejigayga ugu dhacay hurdo qoto dheer, wejigayguna dhulka ayuu ku jeeday. Oo bal eeg, gacan baa i taabatay, taasoo igu taagtay jilbahayga iyo calaalaha gacmahayga. Oo wuxuu igu yidhi,

Daaniyeelow, nin aad loo jecel yahayow, garo erayada aan kugula hadlayo, oo istaag si qumman; waayo, hadda adigaan kuu soo diray.

Oo markuu eraygan ila hadlayna, waxaan istaagay anigoo gariiraya. Markaasuu igu yidhi,

Ha cabsan, Daaniyeelow; waayo, maalintii ugu horraysay ee aad qalbigaaga u jeedisay inaad wax garato oo aad is-hoosaysiiso Ilaahaaga hortiiisa, erayadaadii waa la maqlay, anna waxaan u imid erayadaada aawadood. Laakiin amiirkii boqortooyada Faaris ayaa i hor istaagay kow iyo labaatanaad maalmood; laakiinse bal eeg, Miikaa'il oo ka mid ah amiirrada madaxda ah ayaa u yimid inuu i caawiyey; anna halkaasaan kula hadhay boqorradii Faaris.

Haddaba waxaan u imid inaan ku fahamsiiyo waxa ku dhici doona dadkaaga maalmaha ugu dambeeya; waayo, riyadu weli waxay ku saabsan tahay maalmo badan.

Oo markuu erayo caynkaas ah ila hadlayna, wejigaygii ayaan dhulka u jeediyey, oo waan aamusay. Oo bal eeg, mid u eg ekaanta binu-aadmiga ayaa bushimahayga taabtay; markaas ayaan afkayga furay, oo hadlay, oo waxaan ku idhi kii hortayda taagnaa,

Sayidkaygiyow, araggii aawadiis ayaan murugadaydii igu soo rogay, mana aanan haysan xoog dambe. Waayo, sidee baa addoonka sayidkayganu ula hadli karaa sayidkaygan?

waayo aniga xaggayga, markiiba xoog iiguma hadhin, neeftuna iguma hadhin. Markaas haddana waxaa ii yimid oo i taabtay mid ekaantiisu u eg tahay nin, wuuna i xoogeeyey, oo wuxuu igu yidhi,

Ninyahow aad loo jecel yahayow, ha cabsan; nabad ha kuu ahaato; xoog yeelo, haa, xoog yeelo. Oo markuu ila hadlay dabadeed, waa lay xoogeeyey, oo waxaan idhi, Sayidkaygu ha hadlo; waayo, waad i xoogaysay. ...

Laakiinse adigu, Daaniyeelow, erayadan xidh, oo kitaabka shaabadee ilaa wakhtiga dhammaadka; qaar badan baa hore iyo dib u ordi doona, oo aqoontuna way sii badan doontaa.

Markaas anigoo Daanyeel ah ayaan eegay, oo bal eeg, laba kale ayaa halkaas taagnaa; midna wuxuu joogay dhinacan qarka webiga, kan kalena wuxuu joogay dhinaca kale ee qarka webiga. Mid baa ku yidhi ninkii dhar wanaagsan oo linen ah xidhnaa, kaas oo dul joogay biyaha webiga, Ilaa goormee ayay ahaan doontaa dhammaadka waxyaalahan yaabka leh?

Oo waxaan maqlay ninkii dharka wanaagsan huwan, kii dul saarnaa biyaha webiga, markuu gacantiisa midig iyo gacantiisa bidixba samada u taagay, oo ku dhaartay Kan weligiis nool in ay ahaan doonto wakhti, wakhtiyo, iyo nus wakhti; oo markuu dhammeeyo kala firdhinta xoogga dadka quduuska ah, waxyaalahan oo dhammu way wada dhammaan doonaan.

Oo waan maqlay, laakiinse ma aanan garan; markaasaan idhi, Rabbiyow, maxay noqon doontaa dhammaadka waxyaalahan?

Oo wuxuu yidhi, Tag jidkaaga, Daaniyeelow; waayo erayadu way xiran yihiin oo way shaabadaysan yihiin ilaa wakhtiga dhammaadka. Qaar badan waa la daahirin doonaa, oo waa la caddayn doonaa, oo waa la tijaabin doonaa; laakiin kuwa sharka leh si shar leh ayay u dhaqmi doonaan; oo kuwa sharka leh midkoodna waxba ma fahmi doono; laakiin kuwa caqliga leh way fahmi doonaan.

Oo laga bilaabo wakhtiga allabariga joogtada ah la joojin doono, oo karaahiyada baabbi'inta keentaa la taagi doono, waxaa jiri doona kun iyo laba boqol iyo sagaashan maalmood.

Waxaa barakaysan kii suga oo gaadha kun iyo saddex boqol iyo shan iyo soddon maalmood.

Laakiin adigu jidkaaga tag ilaa dhammaadku yimaado; waayo waad nasan doontaa, oo saamigaaga ayaad ku istaagi doontaa dhammaadka maalmaha. Daanyeel 10:1–18; 12:4–13.